

COĞRAFYA EĞİTİMİ DERNEĞİ

COĞRAFYA EĞİTİMİNDE FOTO SAFARİNİN KULLANIMI

“Coğrafya eğitiminde fotoğrafın, bir öğretim tekniği olarak kullanımı özellikle öğrencilerin coğrafya ve fotoğraf arasında eleştirel düşünme becerileri ortaya koyabilmelerini sağlaması nedeniyle büyük bir önem göstermektedir. Coğrafyada fotoğraf kullanımı her hangi bir fiziki ve beşeri unsuru var oluş biçimiyle göstermek şeklinde olduğu gibi, bunların doğada bulunuş şekillerini, mekânla ilişkilerini, beşeri faaliyetlerin açıklanmasını da sağlayan materyaller olarak kullanılmaktadır. Çoğu zaman fotoğrafların öğretim için sağladığı avantajların farkına varmayıp, sadece bir görüntüden ibaretmiş gibi kullanılmaktadır. Oysa fotoğraf coğrafya eğitimi açısından tek başına bile kullanılabilir ve öğretim tekniği oluşturabilecek zenginliği sunmaktadır.”

(Karakuş, Ufuk. “Şehir Coğrafyası Öğretiminde Fotoğraf Kullanımı.” Zeitschrift Für Die Welt Der Türken, vol. 5, no. 1, 2013, www.dieweltdertuerken.org/index.php/ZfWT/article/view/433/ukarakus.)

Coğrafya eğitimi alanında bir eğitim materyali olarak fotoğrafların kullanımı özellikle sahada gözlem yapma becerilerinin artırılması ve akademik bilgiler ile sahada elde edilen verilerin harmanlanarak üst bilişsel düzeyde analiz - değerlendirme basamaklarına ulaşan bir eğitim anlayışının benimsenmesine fırsat tanımaktadır. Buradan yola çıkarak MEB Ortaöğretim Coğrafya Öğretim Programı’nda belirtilen coğrafi becerilerin (coğrafi gözlem; arazide çalışma; coğrafi sorgulama; zamanı algılama; değişim ve sürekliliği algılama; harita becerileri, tablo, grafik ve diyagram hazırlama ve yorumlama; kanıt kullanma) tamamının öğrencide geliştirilebilecek olmasıyla da foto safari etkinlikleri önem arz etmektedir.

Safari kelimesi Arapça kökenli olup *seyahat* anlamı taşımaktadır., *foto safari* ise fotoğraf çekmek için yapılan gezintilerdir. Foto safarinin gerçekleştirileceği bölgenin özellikleri göz önünde bulundurularak çalışmanın içeriği belirlenirken bütünlük bir yaklaşımla fiziki ve beşeri unsurların öğrenciler tarafından birlikte değerlendirmesi beklenebileceği gibi öğrencinin sadece fiziki ya da sadece beşeri unsurlara yoğunlaşması da beklenebilir. Çalışmanın içeriği öğrenciye aktarılırken öğrencide geliştirilmesi hedeflenen kazanım ve becerilerin ortaya çıkmasına olanak sağlayacak şekilde yönergenin açık bir dille hazırlanması ölçme-değerlendirme aşamasında somut ölçütlerin kullanımını da arttıracaktır.

04 Kasım 2017 tarihinde derneğimizce gerçekleştirilen “Coğrafyacının Objektifinden Büyükdere” foto safari etkinliğinden yola çıkarak hazırlanmış örnek uygulama sizlerle paylaşılmaktadır. Ana hatları çizilmiş olan çalışma içeriğinin ihtiyaca göre daraltılması/genişletilmesi mümkündür.

COĞRAFYA EĞİTİMİ DERNEĞİ

COĞRAFYACININ OBJEKTİFİNDEN “BÜYÜKDERE”

Çalışmanın amacı Büyükdere Semtine ait fiziki ve beşeri unsurlara bağlı kalınarak sahanın coğrafi dokusunun belirlenmesidir. Bu doğrultuda öğrencilerden, paylaşılan aşamaları takip etmeleri ve her aşama için ayrı ayrı hazırlayacakları dokümanları çalışmanın sonunda bir dosya olarak paylaşımları beklenmektedir.

AŞAMA 1: HAZIRLIK

Öğrencilerden İstanbul’un Sarıyer ilçesine bağlı olan Büyükdere Semti ile ilgili araştırma yapmaları istenir.

- 1.1. Semtin fiziki ve beşeri özelliklerini içeren az 250 kelimelik bir araştırma raporu oluşturulması.
- 1.2. Büyükdere semtine ait eski tarihli fotoğrafların derlenmesi.

AŞAMA 2: FOTO SAFARI (SAHA ÇALIŞMASI)

Foto safari etkinliği öğrencilerle birlikte bir sınıf çalışması şeklinde ortak zamanda gerçekleştirilebileceği gibi öğrencilerin bireysel ya da grup olarak farklı zamanlarda da bu etkinliği gerçekleştirmesine olanak verilebilir.

Aşağıda verilen adımlar öğrencilerin toplu katılımı ile gerçekleştirilen bir foto safari etkinliğine aittir.

- 2.1 Belirlenen tarih ve saatte öğrencilerin fotoğraf makineleri (ya da kamera çekim kalitesi yüksek olan cep telefonları) ile buluşma noktasında olmaları istenir. Bu çalışma için buluşma noktası *Tarihi Büyükdere İskelesi*’dir.
- 2.2 Buluşma noktasında öğrencilere ekte sunulan harita benzeri bir foto safari haritası dağıtılır ve haritayı kısa bir süre incelemeleri istenir. (yön oku, ölçek, yer/sokak adları vb.) Arzu edilirse harita okuma becerilerine yönelik bir çalışma yapılabilir.
- 2.3 Haritada kırmızı iğne ile gösterilen nokta başlangıç noktasıdır ve öğrencilerin bu noktadan başlayarak harita üzerinde kırmızı çizgi ile belirtilen rotayı takip etmeleri gerektiği söylenir.
- 2.4 Bu rota üzerinde yeşil iğnelerin bulunduğu noktaları yanlarında belirtilen sırayla takip etmeleri istenir. Öğrenciler rota üzerinde istedikleri sayıda fotoğraf çekebilirler ancak harita üzerinde numaralandırılmış bu 15 noktada semtin coğrafi dokusunu yansıtan unsurların olduğu ve bu noktalara gelindiğinde bu unsuru bularak muhakkak en az bir fotoğraf çekmeleri gerektiği vurgulanır.

COĞRAFYA EĞİTİMİ DERNEĞİ

- 2.5 Foto safari süresince öğrencilerin çevrelerini gözlemlemeleri gerektiği hatırlatılır. Öğrencilerin gözlemledikleri fiziki ve beşeri unsurları not alabilecekleri ekte verilen tabloyu bireysel olarak doldurmaları istenir. (Eğer arzu edilirse üzerine not alabilmelerini sağlamak üzere sahanın dilsiz haritası da öğrencilere temin edilebilir.)
- 2.6 Rota tamamlandıktan sonra bitiş noktasına ulaşıldığında (Bu etkinlik için bitiş noktası buluşma noktası ile aynıdır.) öğrencilerle değerlendirme toplantısı yapılır. Öğrencilerin bireysel olarak sahada gözlemledikleri önemli olduğunu düşündükleri unsurları arkadaşlarıyla paylaşmaları istenir.

AŞAMA 3: SONUÇ RAPORU

Öğrencilerin çalışmanın sonuç raporu aşağıda belirtilen içeriğe uygun olarak hazırlamaları ve teslim etmeleri istenir.

- 3.1 Hazırlık aşamasında yapılan çalışmalardan elde edilen bilgiler ile sahada yapılan gözlemlerin karşılaştırmalı analizinin yapılması,
- 3.2 Hazırlık aşamasında elde edilen eski Büyükdere fotoğrafları ile sahada çekilen güncel fotoğrafların karşılaştırmalı analizinin yapılması,
- 3.3 Foto safari sırasında fiziki ve beşeri unsurların not alındığı tablodaki verilerin birbirleriyle ilişkilerinin analiz edilmesi,
- 3.4 Haritada numaralandırılmış 15 noktada çekilen fotoğrafın paylaşılması ve her fotoğraf ile ilgili kısa yansıtma yazılarının (Bu fotoğrafta yer alan unsurun Büyükdere semtinin coğrafi dokusunu hangi özellikleri ile yansıttığı) yazılması,
- 3.5 Sahada yapılan gözlemlerden yola çıkarak Büyükdere semtinin coğrafi dokusu ile ilgili bireysel bir değerlendirme yazısının yazılması.

Çalışmanın hangi kriterlere göre değerlendirileceği koşullara ve öğretmen beklentilerine göre *Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubrik)* hazırlanarak öğrenciler ile paylaşılmalıdır.

EK – 1 : Büyükdere Semti Foto Safari Haritası

EK – 2 : Büyükdere Semti Fiziki ve Beşeri Unsurlar Tablosu

COĞRAFYA EĞİTİMİ DERNEĞİ

BÜYÜKDERE SEMTİ COĞRAFI UNSURLAR TABLOSU	
Fiziki Unsurlar	Beşeri Unsurlar